

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

Art. 74. Ochrona środowiska jako obowiązek władz publicznych

1. Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom.
2. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych.
3. Każdy ma prawo do informacji o stanie i ochronie środowiska.
4. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, z późn. zm.) w art. 4 stanowi, że:

1. Obowiązkiem organów administracji publicznej, osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych jest dbałość o przyrodę będącą dziedzictwem i bogactwem narodowym.
2. Organy administracji publicznej są obowiązane do zapewnienia warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych dla ochrony przyrody.
3. Obowiązkiem organów administracji publicznej, instytucji naukowych i oświatowych, a także publicznych środków masowego przekazu jest prowadzenie działalności edukacyjnej, informacyjnej i promocyjnej w dziedzinie ochrony przyrody.

Toruń, dnia 11 lutego 2025 roku

Do **Rady Miasta i Gminy w Mroczy**

Urząd Miasta i Gminy w Mroczy
Plac 1 Maja 20, 89 - 115 Mrocza

PETYCJA składana w interesie PUBLICZNYM

Niniejszym wnoszę, proszę, wnioskuję o

- A. **Zmianę - AKTUALIZACJĘ Prawa Miejscowego w zakresie funkcjonowania 18 pomników przyrody tj UTWORZENIE UCHWAŁY Rady Miasta w sprawie pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Mrocza w celu dostosowania prawa miejscowego do aktualnych przepisów wynikających z ustawy o ochronie przyrody i wyeliminowania niejasności w zakresie sprawującego nadzór**
- B. **Utworzenie dokumentu – zawierającego bieżące informacje na temat stanu zdrowotnego, kompletności oznakowania, porządku wokół pomnika przyrody i zauważonych potrzeb w zakresie ochrony pomnika przyrody lub w przyszłości pomników przyrody i corocznego lub półrocznego przedstawiania go Radzie Miasta i Gminy**

Uzasadnienie:

Ad A

1. Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku **jedynym zarządzającym** pomnikami przyrody na swoim terenie są Rady Miast (Gmin) wraz z Burmistrzem (Wójtem, Prezydentem)

2. Zgodnie z rozporządzeniem ministra środowiska z 2012 roku o CRFOP (Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody) to Rady Miast (gmin) są zobowiązane do uaktualnienia Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody w zakresie danych dotyczących pomników przyrody znajdujących się na ich terenie. Uchwalanie pomnika oraz uaktualnianie danych odbywa się przy pomocy uchwały gminy, która to winna zwracać między innymi: nazwę danego obiektu lub obszaru, jego położenie, **sprawującego nadzór**, szczególne cele ochrony.
3. Zgodnie z art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o *zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie* (Dz. U. z roku 2009 Nr 92, poz. 753 ze zm.), rady **gmin przejęły WSZYSTKIE KOMPETENCJE organów które utworzyły lub ustanowiły pomniki przyrody w przeszłości.**
4. Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 ustawy o samorządzie gminnym *zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, przy czym zadania własne obejmują m. in. sprawy ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej.*
5. Na terenie gminy Mrocza zgodnie z danymi CRFOP winno znajdować się 18 pomników przyrody, **które funkcjonują, ale zostały utworzone przez organy, które już nie istnieją lub nie posiadają kompetencji do zarządzania pomnikami przyrody lub nie wskazano w nich sprawującego nadzór (2 pomniki z 2002 roku).** Po dacie 01.08.2009 r. wszedł w życie przepis art. 21 pkt. 4 ustawy z dnia 23.01.2009 r. o *zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie*, który przyznaje kompetencje w tym zakresie radom gmin. Kompetencje te są zgodne z ustawą o ochronie przyrody z 2004 roku. Jednak w „starych”, „dawnych” aktach prawnych kompetencje pozostały niezmienione. Jest to przyczyna i powód nieporozumień np. w zakresie określenia zarządzającego. Ponadto istnieje niezgodność w tym zakresie pomiędzy ustawami – aktami wyższego rzędu – uchwałą o ochronie przyrody z 2004 roku, a uchwałami mniejszego rzędu – aktami ustanawiającymi pomniki przyrody (prawo miejscowe)
6. W 2018 roku NIK przeprowadził kontrolę 29 gmin w zakresie lokalnych form ochrony przyrody. W kontrolowanych gminach ponad 70% lokalnych form ochrony przyrody funkcjonowało na podstawie aktów prawa miejscowego, wydanych przez inne niż rada gminy organy. Akty te nie spełniały obowiązujących wymogów i zawierały nieaktualne dane. Mimo to w 90% gmin nie podejmowano działań w celu wydania przez rady gmin uchwał dostosowujących ww. akty prawa miejscowego do obecnego stanu prawnego i faktycznego. NIK wydał rekomendacje dla Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów. Wnioskował między innymi o: „Dokonanie przeglądu stanu lokalnych form ochrony przyrody oraz ustalenie niezbędnych potrzeb dla ich zabezpieczenia; (...) **podjęcie działań dla zgodnego z przepisami prawa i stanem faktycznym uregulowania w aktach prawa miejscowego funkcjonowania lokalnych form ochrony przyrody;** (...) przekazywanie bieżących danych o ustanowieniu i zniesieniu formy ochrony do regionalnych dyrekcji ochrony środowiska i GDOŚ oraz zaktualizowanego ich stanu;
7. Urząd Miasta i Gminy Mrocza nie przeprowadził niektórych lub jakichkolwiek czynności wymienionych powyżej.

8. Celem niniejszej petycji jest skłonienie Rady Miasta i Gminy w Mroczy do podjęcia działań w celu zmian prawa miejscowego i dostosowania „dawnego” aktu prawa miejscowego do wymogów aktualnego stanu prawnego w ustawach. Jest to również ważne dla uniknięcia nieporozumień lub niejasności interpretacyjnych w zakresie organu sprawującego nadzór nad tą formą ochrony.
9. Niniejsza petycja jest powieleniem wniosków i uwag NIK z 2018 roku. Przy projektowaniu uchwały w sprawie pomników przyrody możecie się Państwo wzorować na uchwałach gmin, które spełniły już ten obowiązek: Bartniczka, Brodnica miejska, Koronowo (bardzo obszerna uchwała z 2024 roku), Golub-Dobrzyń wiejska, Nakło nad Notecią, Szubin, Świecie, Pruszcz, Czernikowo. Również na stronie GDOS znajdują się rekomendacje przesłane do wszystkich gmin w 2018 roku: <https://www.gov.pl/attachment/eab816fb-6e1f-4000-b588-7d4292b87029>. Skorzystanie z tego linka / odnośnika spowoduje rozpoczęcie wgrywania plików około 35 MB.
10. O konieczności zmiany przepisów dotyczących sprawującego nadzór wskazuje również wpis na dole w karcie przedmiotowego pomnika przyrody w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody
11. W nowej uchwale mogą się znaleźć aktualne wartości obwodów w pierśnicy (na wysokości 1,3m) lub inne dane. Jest to doskonała okazja do przeglądu stanu pomników przyrody.
12. Jeżeli macie Państwo życzenie w dobie multimediiów - do przyszłej uchwały dołączcie zdjęcia pomników przyrody i poproście o umieszczenie ich w rejestrze.

Ad B

1. Wprowadzenie systemu procedury corocznego informowania Rady Miasta i Gminy w Mroczy o stanie pomników przyrody na terenie gminy jest jak najbardziej zgodna z zasadami ochrony nad pomnikami przyrody, stałego ciągłego nadzoru nad nimi, posiadania aktualnej informacji o nich w zakresie stanu zdrowotnego, porządku wokół, stanu oznakowania w celu zaplanowania koniecznych zabiegów pielęgnacyjnych lub innych czynności.
2. Jest jak najbardziej zgodna z wnioskami pokontrolnymi NIK po przeprowadzeniu kontroli w 29 gminach w zakresie ochrony lokalnych form przyrody, w których można znaleźć zalecenie: „Dokumentowanie działań kontrolnych dotyczących zachowania lokalnych form ochrony przyrody”.
3. Możecie Państwo zastosować inny wzór formularza, aczkolwiek ważne jest to aby były na nim informacje o porządku wokół, stanie oznakowania, stanie zdrowotnym lub innych uwagach dotyczących pomników przyrody. W załączeniu przykładowy wzór formularza. – wzór przykładowego formularza na końcu

Z punktu widzenia ochrony przyrody oraz porządku prawnego przeprowadzenie powyższych działań jest jak najbardziej wskazane i uzasadnione.

Z poważaniem

Wzór – Przykład Formularza - Raportu Kontroli pomników przyrody 2025

Pomnik / drzewo	Oznakowanie	Porządek/ Uwagi /Stan zdrowotny	Data / podpis
Dąb szypułkowy PL.ZIPOP.1393.PP.0410023.1187			03.02.2025 D.M
Grupa dębów szypułkowych: 7 szt w tym jeden dwupienny PL.ZIPOP.1393.PP.0410023.1188			03.02.2025 D.M
Grupa drzew PL.ZIPOP.1393.PP.0410023.1189		Pomyłone gatunki: lokalizacja: dwa dęby, jeden buk, jedna jodła, pięć wiązów, w opisie (w terenie): 5 dębów, dwa buki, wiąz, jodła biała - do weryfikacji!	03.02.2025 D.M
...			